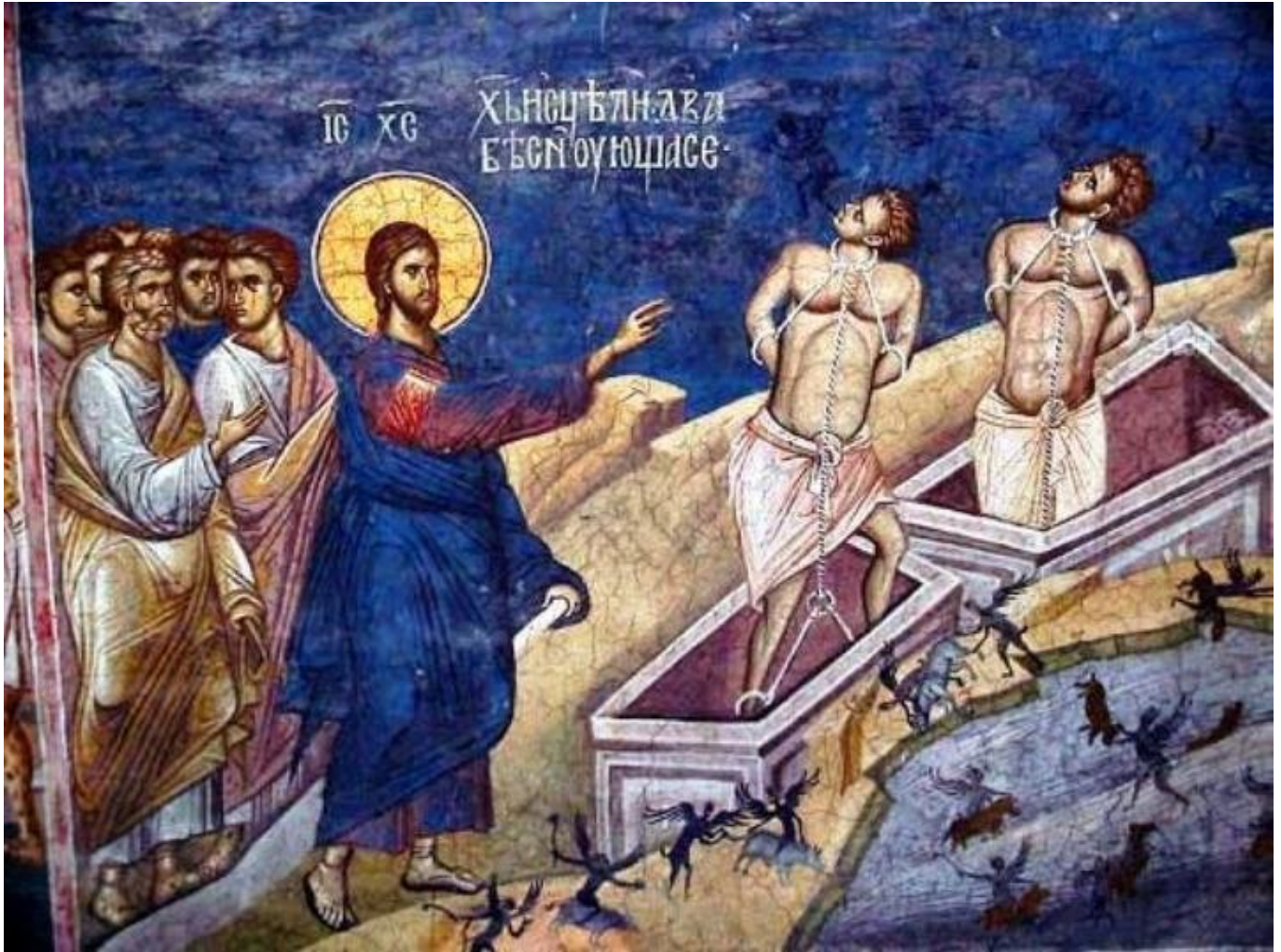

π. Φωτίου Ιωακείμ: Ε΄Κυριακή του Ματθαίου

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Μόρφου

Του Αρχιμανδρίτου π. Φωτίου Ιωακείμ

Ἡ σημερινὴ σύντομη εὐαγγελικὴ περικοπή, ἐκ πρώτης ὄψεως μᾶς ἐξιστορεῖ τὰ σχετικὰ μὲ ἓνα θαῦμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτὸ δηλαδὴ τῆς θεραπείας τῶν δύο δαιμονιζομένων ἀνδρῶν στὴν περιοχὴ τῶν Γεργεσηνῶν στὴν Παλαιστίνη . Μελετώντας τὴν ὅμως βαθύτερα, βλέπουμε νὰ προκύπτουν ποικίλα σημαίνοντα πνευματικὰ θέματα καὶ ψυχοτρόφα διδάγματα.

Ἕνα σπουδαῖο ζήτημα, ποὺ τονίζεται ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ περιτρέχει ὅλη τὴν Ἀγία Γραφή -ἰδιαίτερα τὴν Καινὴ Διαθήκη-, εἶναι αὐτὸ τῆς ὑπάρξεως τῶν δαιμόνων, καθὼς καὶ δαιμονιζομένων ἀνθρώπων. Ἕνα θέμα, ποὺ συχνὰ δυστυχῶς στὶς μέρες μας, θελητὰ ἢ ἀθέλητα, περιθωριοποιεῖται καὶ ἀποσιωπᾶται. Ἡ ὑπαρξὴ τῶν

δαιμόνων, τῶν πονηρῶν δηλαδή πνευμάτων, τῶν ἐκπεσόντων αὐτῶν ἀγγέλων, ὡς συγκεκριμένων πνευματικῶν ὑπάρξεων καὶ ὄχι ὡς μιᾶς ἀόριστης ἰδέας τοῦ κακοῦ, εἶναι δόγμα Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ πηγάζει σαφέστατα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὴν ὅλη Ἱερὰ Παράδοσή μας καὶ ἀπαντᾶται συχνότατα σ' αὐτές. Κι ὄχι μόνο ἡ ὑπαρξή τους, ἀλλὰ καὶ ἡ δυνατότητα ἐπηρείας τους στοὺς ἀνθρώπους σὲ ποικίλο βαθμό, ἀπὸ ἀπλῆ πειρασμική τους ἐνέργεια, μέχρι, ἀλίμονο, καὶ τὴν πλήρη κατοχὴ κάποιων ἀνθρώπων ἀπ' αὐτούς. Ἀλλά, δόγμα Πίστεως ἀποτελεῖ ταυτόχρονα -κι αὐτὸ τονίζεται ἐμφαντικὰ στὴν Καινὴ Διαθήκη- ἡ ἀπόλυτη ἐξουσία τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ ἐπάνω στοὺς δαίμονες («εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου»[Α΄ Ἰω. 3, 8]· «ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα» [Λουκ. 10, 18]), καθὼς καὶ ἡ ἐξουσία ποὺ ἔδωσε ὁ Κύριός μας στοὺς μαθητές Του, ὅπως καὶ στοὺς διαδόχους τους ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε πραγματικὰ πιστὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας, νὰ τοὺς πολεμεῖ καὶ κατατροπώνει μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀγῶνα του («ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὅφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ» [Λουκ. 10,19]).

Δεύτερο θέμα, σχετικὸ πρὸς τοῦτο, εἶναι τὸ ὅτι οἱ δαίμονες, φοβισμένοι ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, ζητοῦν τὴν ἄδειά Του γιὰ τὸ ποῦ νὰ πᾶνε, ἐξερχόμενοι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τὸ ποῦ ζητοῦν νὰ πᾶνε! Ζητοῦν νὰ πᾶνε μέσα στοὺς χοίρους, δηλ. νὰ τοὺς δαιμονίσουν! Ἄς ἐξετάσουμε τὸ πρῶτο σκέλος τοῦ θέματος: Ἡ ἐκζήτηση ἀπὸ τὸ πλῆθος ἐκεῖνο τῶν δαιμόνων τῆς ἄδειας τοῦ Δεσπότη, νὰ τοὺς ἐπιτρέψει αὐτὸ ποὺ ζήτησαν, καὶ ποὺ τελικὰ τὸ ἀποδέχθηκε -θὰ δοῦμε τοὺς λόγους πιὸ κάτω-, φανερώνει ὅτι ὁ Κύριος, ὡς ἐξουσιαστής τῶν ἀπάντων, ἀλλὰ καὶ σεβόμενος τὴν ἐλευθερίαν ὅλων τῶν λογικῶν Του πλασμάτων, ἐπιτρέπει καὶ μία ἐλευθερία ἀκόμη καὶ στὸν διάβολο -γιὰ νὰ εἶναι ἀναπολόγητος ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως-, ἀλλὰ πάντοτε περιορισμένη, ἐλεγχόμενη δηλ. ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ φιλάνθρωπιά Του, ὥστε μὲ τοὺς διαβολικοὺς πειρασμοὺς νὰ δοκιμάζεται ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ ἀναδεικνύεται ἡ ἐκούσια ἀγάπη του πρὸς τὸν Πλάστη καὶ Λυτρωτὴ του. Διαφορετικά, ἂν ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἦταν ἓνας δρόμος χωρὶς ἐμπόδια, πειρασμοὺς καὶ θλίψεις, δὲν θὰ εἶχε νόημα ἡ ζωὴ, κι ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀπέβαινε ἔτσι, ὄχι ἓνα λογικὸ ἐλεύθερο πλάσμα, μὲ τὴν δυνατότητα ἐπιλογῆς μεταξὺ ἀρετῆς καὶ ἁμαρτίας, ἀλλὰ, λίγο πολὺ, ἓνα ρομπότ! Νὰ μνημονεύσουμε ἐδῶ τὸ σχετικὸ βαρυσήμαντο ἀπόφθεγμα τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου: «Οὐδεὶς ἀπείραστος δυνήσεται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐπαρον γάρ, φησί, τοὺς πειρασμοὺς, καὶ οὐδεὶς ὁ σωζόμενος.» Ζητοῦν λοιπὸν ἄδεια οἱ δαίμονες νὰ μποῦν στοὺς χοίρους. Καὶ ὁ Κύριος τὸ ἐπιτρέπει. Καταρχήν, ὡς τιμωρία τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, διότι ἐξέτρεφαν χοίρους, παρὰ τὴν ρητὴν

ἀπαγόρευση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου (Λευϊτ. 11, 7). Καὶ γνωρίζουμε πὼς ὁ Χριστὸς μὲ τὴν πανσοφία του τηροῦσε τὸν Νόμο, ὡς Νομοδότης -ἂν καὶ τὸν ἀναθεώρησε καὶ συμπλήρωσε-, ὥστε νὰ μὴ δώσει ἀφορμὴ στοὺς Ἰουδαίους, ποὺ πάντοτε τὴ ζητοῦσαν, γιὰ νὰ κατηγορήσουν ἀπὸ φθόνου καὶ ἀπιστίας τὸν Ἀναμάρτητο. Καὶ οἱ χοῖροι, ὅταν μπῆκαν μέσα τους τὰ δαιμόνια, πέσανε ἀπὸ ἓνα γκρεμὸ ἐκεῖ κοντὰ στὴ λίμνη τῆς Γαλιλαίας καὶ πνίγηκαν. Ποιό τὸ πνευματικὸ συμπέρασμα, ἐν προκειμένῳ; Οἱ ἅγιοι Πατέρες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, στίς θεόπνευστες ἀναγωγικὲς τους ἐρμηνεῖες, παρομοιάζουν μὲ χοίρους τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ζοῦν, σὰν μέσα σὲ ἄλλη λάσπη, στὸ βόρβορο καὶ τὴ δυσωδία τῶν παθῶν καὶ τῆς ἁμαρτίας. Ποὺ ἔχουν στραμμένα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς συνεχῶς στὰ κάτω, στὰ γήινα, ὅπως ὁ χοῖρος ἔχει τὸ κεφάλι πάντα στραμμένο στὴ γῆ. Σ' αὐτοὺς ἐπιτρέπει πολλὰς φορὲς ὁ Κύριος, γιὰ νὰ ταπεινωθοῦν καὶ νὰ μετανοήσουν, νὰ δαιμονισθοῦν. Διότι ὁ διάβολος βρίσκει πρόσφορο ἔδαφος καὶ ἀφορμὴ νὰ εἰσέλθει σὲ ἄνθρωπο βυθισμένο στὰ πάθη. Ἀλλά, τὸ θλιβερὸ ἀποτέλεσμα, ἂν δὲν ὑπάρξει μετάνοια, εἶναι τὸ βύθισμα στὴ λίμνη, δηλ. ὁ θάνατος, εἴτε ὁ σωματικὸς, εἴτε, τὸ δεινότερο, ὁ πνευματικὸς καὶ αἰώνιος!

Ἕνα τρίτο σημαντικὸ ζήτημα, ποὺ τίθεται στὴ σημερινὴ περικοπὴ, εἶναι μία μεγάλη ἁμαρτία, ποὺ προβάλλει στὸ πρόσωπο τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς τῶν Γεργεσηνῶν, αὐτὴ τῆς ἀχαριστίας. Οἱ παραβάτες αὐτοὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, βλέποντας μὲ τὰ μάτια τους, τόσο τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τῶν δύο δαιμονιζομένων ἐκείνων συμπατριωτῶν τους, ὅσο κι αὐτὸ τῆς δίκαιης τιμωρίας τους ἀπὸ τὸν Κύριο μὲ τὸν πνιγμὸ τῶν χοίρων, ἀντὶ νὰ ἔλθουν σὲ συναίσθηση, σὲ μετάνοια, γεμᾶτοι ἀπὸ ἓνα ἐμπαθὴ καὶ ἁμαρτωλὸ φόβο, ζητοῦν ἀπὸ τὸν Κύριο, ὁ Ὅποιος ὑπῆρξε στὴν πραγματικότητα Εὐεργέτης τους, νὰ φύγει, νὰ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὴν περιοχὴ τους. Καὶ ὁ πάντοτε «πρᾶος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ» Ἰησοῦς, ὑπακούοντας φεύγει. Ὁ Κύριος λοιπόν, ἂν καὶ προγνώριζε, ὡς Παντογνώστης, τὴν ἀχαριστία καὶ ἀμετανοησία τῶν Γεργεσηνῶν, θαυματούργησε γιὰ τὴν ὠφέλεια καὶ σωτηρία τους. Τί διδασκόμαστε ἀπ' αὐτά; Πρέπει κι ἐμεῖς, ἀδελφοί, ὡς μαθητὲς τοῦ Κυρίου, στοιχῶντας στὸ ἅγιο παράδειγμά Του, πάντοτε καὶ μὲ ὅποιον τρόπο μπορεῖ ὁ καθένας, νὰ εὐεργετοῦμε καὶ ὠφελοῦμε τὸν πλησίον μας: Ἕνα μὲ τὴν καλὴ μας συμβουλή, ἄλλο μὲ τὴν ἠθικὴ μας συμπαράσταση, ἄλλον μὲ τὴν οἰκονομικὴ μας βοήθεια, ἀναλόγως μὲ τὴν ἐκάστοτε καὶ τὴν ἐκάστου περίσταση. Ἡ ἐλεημοσύνη καὶ εὐεργεσία τοῦ πλησίον εἶναι μεγάλη ἀρετὴ. Εἶναι ὁ καρπὸς τῆς κορυφαίας ἀρετῆς τῆς ἀγάπης, εἶναι «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη», κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο (Γαλ. 5, 6). Ἀλλά, ἅς μὴ ἀχρειώσουμε τὴν εὐεργεσία μας, ζητῶντας ἀνταπόδοση ἢ νὰ σκανδαλιζόμαστε ἀπὸ τὴν ἀχαριστία τῶν εὐεργετηθέντων ἀπὸ ἐμᾶς. Γιατί, αὐτὴ ἡ ἀχαριστία, κατὰ τοὺς ἁγίους Πατέρες, ἀποβαίνει εὐεργεσία τῶν ιδίων τῶν εὐεργετῶν καὶ ὁ μισθὸς τους ἀπὸ τὸν Κύριο

πολλαπλασιάζεται.

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε τὰ ἀθάνατα λόγια τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου, «ἅς μὴ ἀποκάμουμε, ἐνεργῶντας τὰ καλὰ ἔργα· γιατί, ἂν ἀντέξουμε μέχρι τὸ τέλος, θὰ θερίσουμε στὸν κατάλληλο καιρὸ (τοὺς καρποὺς τῶν ἔργων μας). Ἐπομένως, λοιπόν, ὅσο ἔχουμε καιρό, ἅς ἐργαζόμαστε τὸ καλὸ πρὸς ὅλους, μάλιστα πρὸς τοὺς ὁμόπιστους ἀδελφούς μας» (Γαλ. 6, 9-10). Ὡστε, ὅταν θὰ ἔλθει ὁ Δίκαιος Κριτής, γιὰ νὰ ἀνταποδώσει στὸν καθένα κατὰ τὰ ἔργα του, νὰ ἀξιωθοῦμε ν' ἀκούσουμε κι ἐμεῖς τὴ μακαρία καὶ εὐλογημένη ἐκείνη του φωνή, «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε (τὸ ὅποιο καλὸ) ἐνὶ τῶν ἀδελφῶν μου τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Εἰσέλθετε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου ὑμῶν» (πρβλ. Ματθ. 25, 40-21). Ἀμήν! Γένοιτο, Κύριε!